

Veiviseren

Vil Kosmorama lyse opp filmhimmelen over Trøndelag?

STAR WARS: Med lyskastere å la Gotham City, tennes et nytt håp for Trondheim som en filmby av betydning.

TEKST: PÅL VIKESLAND, MARIANNE KONSTANSE GJELDNES OG CAMILLA KILNES
ud@underdusken.no
FOTO: ERLEND DAHLHAUG PAXAL, ESPEN HØE OG CHRISTIAN NØRSTEBØ

En rød løper strekker seg mot Nova Kino. Også den i sin mest elegante bekleddning, drapert med store malerier. Det er premiere for byens første filmfestival, Kosmorama. Noen hundretalls forventningsfulle mennesker står som statuer i det åpningsseremonien skal begynne.

Ordfører Rita Ottervik, ulastelig antrukket i filmfestivalens neonturkise farger, entrer scenen. Hun ser svært lyst på Kosmoramas ringvirkninger.

– Film rommer så mye mer enn kassasuksesser fra Hollywood. Når Midt-Norsk Filmfond endelig

blir etablert, og vi får flere produksjoner fra regionen – da kan vi si at Kosmorama har lyktes, proklamerer hun.

Rita står klar med saksa. I det hun klipper filmrullen, smeller et fargesprakende fyrverki over Trondheimshimmelen. Festivalen er offisielt åpnet. Folk begynner umiddelbart å stille seg i kø til verdenspremierer på Bent Hamers film *Factotum*.

–It's just a slow day, moving in to a slow night-, synger Kristin Asbjørnsen på sin sedvanlige raspande måte. Charles Bukowskis poetiske skrifter fusjonerer elegant med Dadafons smektende toner utover Nedre Elvehavn. Solsidens utsteder fylles opp. Ute på det italienske spisestedet Primo står en stivpyntet Trond Giske i samtale med Kosmoramas markedsjef Nina Steen. Inne i restauranten får *Hawaii*, Oslo-regissør Erik Poppe et middagstilbud han ikke kan avslå. Trondheimsværet er som vanlig

like identitetsspaltet som Gollum. Kosmorama er i gang.

FESTIVALENS GRUNNPILARER. Fire dager tidligere. 8.april. Kosmorama har innkalt til pressekonferanse. Det er tid for programslipp.

En smånervøs festivaldirektør Solvor Amdal og pressesjef Maria Nordstrøm spoler tilbake traileren av Bent Hamers debutfilm *Factotum*. I det det gjøres klar til PowerPoint-presentasjon spiller teknikken de to et puss, og Amdal blir enda mer stressa. Det minner mer om forelesning på Dragvoll enn pressekonferanse for Trondheim Internasjonale Filmfestival. Skulle ikke teknologiprofilen være på topp på denne festivalen?

Til slutt lyser projektoren opp, og Amdal trekker et lettelens sukk. Hun ønsker velkommen, og begynner å presentere festivalens grunnpilarer.

– Vi har utviklet en profil hvor vi har etablert

fire grunnsteiner som fundament for festivalen. Festivalens grunnpilarer er film, fest, talent og teknologi.

Frys! La oss zoomme inn forbi ordene.

PILAR 1: FILM. – Should I just stand like this?

Lili Taylor poserer erfarent og verdensvant foran horden av pressefotografer. *Six feet under*-stjernen er på lynvisitt fra filminnspilling i Montreal. Etter hvert får hun selskap av regissør Bent Hamer og stjerneprodusent Jim Stark. Verdenspremierer på *Factotum* er et av Kosmoramas største trumfkort hva filmprogrammet angår.

Hele fotoseansen er over på et drøyt minutt. Nå skal skribentene få sitt.

– Da vi hadde fått rettighetene til å filmatisere *Factotum* måtte jeg lese boka en gang til med alle pigger ute, forklarer Hamer.

Charles Bukowskis roman gir blaffen i

klassiske plotlinjer, og dramaturgisk oppbygging er nærmest fraværende. Å skulle overføre historien om Bukowskis tørste alter ego Henry Chinaski til film, har vært en formidabel utfordring for den norske stjerneregissøren, kjent for filmer som *Eggs* og *Salmer fra kjøkkenet*.

– Det var til stor hjelp at Bent hadde oppnådd internasjonal annerkjennelse med *Salmer fra kjøkkenet*, men det var vanskelig å få de rette folkene til å tro på prosjektet. Historien om en alkoholisert skribent som går fra strøjobb til strøjobb selger ikke seg selv, smiler Stark.

Hamer utdyper:

– Vi ville gjerne få fram poesien i Bukowskis materiale. I forhold til det sto alt og falt på hvorvidt Matt Dillon ville overbevise i sin tolkning av Henry Chinaski. Det gjorde han.

Factotum har fått plass i Kosmoramas hovedkonkurranseprogram. Filmen kommer inn

FAKTA

KOSMORAMA 2005

- Trondheim internasjonale filmfestival gikk av stabelen fra 12. til 17. april. Festivalen er ment å bli en årlig begivenhet.
- Festivalen har fått navnet Kosmorama etter en av Trondheims første storkinoer.
- Ordet «kosmorama» betyr perspektivisk gjengivelse av verdens severdigheter.
- Kosmorama eies og drives av aksjeselskapet Filmfest Trondheim AS, som er et datterselskap av Trondheim Kino AS.
- Festivalsjefen heter Solvor Amdal og ligner på «The Bride» fra Kill-Bill-filmene.
- Film, fest, talent og teknologi er stikkordene for filmfestivalens profil.

under temaet metafasi, et oppfunnet begrep som kombinerer termene metafysikk og afasi. Du vet sikkert ikke hva afasi er du heller. Det er følgende: Tap av evne til å forstå språket på grunn av hjernesykdom eller hjerneskade. Så vet du det.

Metafasi har vært et av fire temaer som har dannet grunnlaget for valg av filmer til festivalen. De tre andre temaene er debutant, konflikt og eksistens. Kosmorama har valgt å bruke fire kuratorer, i stedet for én programsjef som er mer vanlig. Kuratorene har reist verden rundt for å plukke ut filmer.

En av de som er svært begeistret for dette er Stig Kulset, førsteamenuensis i filmvitenskap ved NTNU.

– Grepet med å bruke fire kuratorer virker svært vellykket. På denne måten får vi en systematisk og bred dekning av hva filmfeltet representerer.

Han er i det hele tatt svært imponert over programmet Kosmorama har spikret ►